YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (viides jaosto)
27 päivänä helmikuuta 2003 *

Yhdistetyissä asioissa C-307/00—C-311/00,

jotka Raad van State (Alankomaat) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa

Oliehandel Koeweit BV (C-307/00),

Slibverwerking Noord-Brabant NV,

Glückauf Sondershausen Entwicklungs- und Sicherungsgesellschaft mbH (C-308/00),

PPG Industries Fiber Glass BV (C-309/00),

Stork Veco BV (C-310/00),

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

Sturing Afvalverwijdering Noord-Brabant NV,

Afvalverbranding Zuid Nederland NV,

Mineralplus Gesellschaft für Mineralstoffaufbereitung und Verwertung mbH, aiemmin UTR Umwelt GmbH (C-311/00)

vastaan

Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,

ennakkoratkaisupäätöksen Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 (EYVL L 30, s. 1), jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/442/ETY (EYVL L 194, s. 39), sellaisena kuin se on muutettuna jätteistä 18 päivänä maaliskuuta 1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/156/ETY, (EYVL L 78, s. 32) ja 24 päivänä toukokuuta 1996 tehdyllä komission päätöksellä 96/350/EY (EYVL L 135, s. 32), polykloorattujen bifenyylien ja polykloorattujen terfenyylien käsittelystä (PCB/PCT) 16 päivänä syyskuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/59/EY (EYVL L 243, s. 31) ja jäteöljyhuollosta 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/439/ETY (EYVL L 194, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna 22 päivänä joulukuuta 1986 annetulla neuvoston direktiivillä 87/101/ETY (EYVL 1987, L 42, s. 43), tulkinnasta sekä asetuksen N:o 259/93 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan pätevyydestä,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: D. A. O. Edward, joka hoitaa presidentin tehtäviä, sekä tuomarit A. La Pergola (esittelevä tuomari), P. Jann, S. von Bahr ja A. Rosas,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ilmoitettuaan ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle, että yhteisöjen tuomioistuin aikoo ratkaista asian perustellulla määräyksellä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohdan mukaisesti,

kuultuaan julkisasiamiestä,

on antanut seuraavan

määräyksen

1 Raad van State on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 8.8.2000 tekemillään päätöksillä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 16.8.2000,

EY 234 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 259/93 (EYVL L 30, s. 1; jäljempänä asetus), jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/442/ETY (EYVL L 194, s. 39), sellaisena kuin se on muutettuna 18 päivänä maaliskuuta 1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/156/ETY (EYVL L 78, s. 32) ja 24 päivänä toukokuuta 1996 tehdyllä komission päätöksellä 96/350/EY (EYVL L 135, s. 32; jäljempänä jätedirektiivi), polykloorattujen bifenyylien ja polykloorattujen terfenyylien käsittelystä (PCB ja PCT) 16 päivänä syyskuuta 1996 annetun neuvoston direktiivin 96/59/EY (EYVL L 243, s. 31; jäljempänä PCB/PCT-direktiivi) ja jäteöljyhuollosta 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/439/ETY (EYVL L 194, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna 22 päivänä joulukuuta 1986 annetulla neuvoston direktiivillä 87/101/ETY (EYVL 1987, L 42, s. 43; jäljempänä jäteöljydirektiivi), tulkinnasta sekä asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan pätevyydestä.

2 Nämä kysymykset on esitetty riita-asioissa, joissa asianosaisina ovat Oliehandel Koeweit BV (jäljempänä OHK) (C-307/00), Slibverwerking Noord-Brabant NV ja Glückauf Sondershausen Entwicklungs- und Sicherungsgesellschaft mbH (jäljempänä järjestyksessä SNB ja GSES) (C-308/00), PPG Industries Fiber Glass BV (jäljempänä PPGIFG) (C-309/00), Stork Veco BV (jäljempänä SV) (C-310/00) sekä Sturing Afvalverwijdering Noord-Brabant NV, Afvalverbranding Zuid Nederland NV ja Mineralplus Gesellschaft für Mineralstoffaufbereitung und Verwertung mbH (jäljempänä järjestyksessä SANB, AZN ja MGMV) (C-311/00) ja Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (asunto-, aluesuunnittelu- ja ympäristöministeriö; jäljempänä ministeriö) vastaajana asiassa, jossa ministeriö on esittänyt vastalauseensa hankkeista, jotka koskevat OHK-, SNB-, SV- ja AZN-yhtiöiden ilmoittamia jätteiden siirtoja Alankomaiden ja Saksan välillä sekä asiassa, joka koskee ministeriön PPGIFG:elle asettamaa uhkasakkoa, koska PPGIFG on suorittanut kyseisiä siirtoja tekemättä niistä etukäteen ilmoitusta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

Jätedirektiivi

3 Jätedirektiivin keskeisenä tavoitteena on ihmisten terveyden ja ympäristön suojeleminen jätteiden keräilyn, kuljetuksen, käsittelyn, varastoinnin ja kaatopaikalle sijoittamisen aiheuttamilta haitallisilta vaikutuksilta. Tämän direktiivin neljännessä perustelukappaleessa todetaan, että jätteiden hyödyntämistä sekä uusiomateriaalien käyttöä olisi edistettävä luonnonvarojen säästämiseksi.

4 Jätedirektiivin 1 artiklan e alakohdan mukaan jätteistä *huolehtimisella* tarkoitetaan "mitä tahansa liitteessä II A mainittuja toimintoja" ja saman artiklan f alakohdan mukaan jätteiden *hyödyntämisellä* "mitä tahansa liitteessä II B mainittua toimintaa".

5 Tämän direktiivin 2 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Erityisdirektiiveillä voidaan antaa tiettyjä tapauksia koskevia erityisiä säädöksiä tai täydentää tämän direktiivin säännöksiä tiettyjen jätelajien kuljetuksen ja käsittelyn osalta."

6 Saman direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet edistääkseen:

a) ensiksi jätteiden tuotannon ja niiden haitallisuuden estämistä tai vähentämistä [— —]

b) toiseksi:

— jätteen hyödyntämistä kierrättämisen, uudelleenkäytön tai talteenoton tai jonkin muun toiminnan avulla tarkoituksena erottaa siitä uusioraaka-aineita

tai

— jätteen käyttämistä energianlähteenä."

7 Jätedirektiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset toimenpiteet, tarvittaessa tai milloin on suositeltavaa yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden kanssa, perustaakseen

yhtenäisen ja riittävän käsittelylaitosten verkoston, ottaen huomioon parhaan saatavilla olevan teknologian, josta ei aiheudu liiallisia kustannuksia. Verkoston on oltava sellainen, että yhteisö tulee kokonaisuudessaan omavaraiseksi jätteenkäsittelyn suhteen ja jäsenvaltiot pääsevät kukin erikseen lähemmäs tätä tavoitetta ottaen kuitenkin huomioon maantieteelliset olosuhteet tai tietyn lajisiin jätteisiin erikoistuneiden laitosten tarpeen.

2. Verkoston avulla on oltava myös mahdollista huolehtia jätteistä jossakin lähimmistä asianmukaisista laitoksista sopivimpien menetelmien ja teknologioiden avulla siten, että varmistetaan korkeatasoinen ympäristön ja ihmisten terveyden suojelu."

8 Saman direktiivin 7 artiklan mukaan:

"1. Edellä 3, 4 ja 5 artiklassa mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi on 6 artiklassa tarkoitettua toimivaltaista viranomaista tai viranomaisia vaadittava laatimaan niin pian kuin mahdollista yksi tai useampi jätehuoltosuunnitelma [— —]

[— —]

3. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet estääkseen sellaiset jätteiden siirrot, jotka eivät ole jätehuoltosuunnitelmien mukaisia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltioille kaikista tällaisista toimenpiteistä."

9 Jätedirektiivin liitteen II A, jonka otsikko on "Huolehtimistoimet", mukaan:

"*Huomautus*: Tässä liitteessä on tarkoitus luetella huolehtimistoimet sellaisina, kuin ne esiintyvät käytännössä. [— —]

D 1 Sijoittaminen maan päälle tai maan alle (esimerkiksi kaatopaikat jne.)

[— —]

D 3 Syväinjektointi (esimerkiksi pumpattavien jätteiden injektoiminen kaivoihin, suolakupuihin tai luonnollisesti syntyneihin varastoihin jne.)

[— —]

D 9 Fysikaalis-kemiallinen käsittely, jota ei ole eritelty muualla tässä liitteessä, josta muodostuu sellaisia yhdisteitä tai sekoituksia, joista huolehditaan käyttäen jotain tässä liitteessä mainituista D1—D12 toimista (esimerkiksi haihduttaminen, kuivaus, kalsinointi jne.)

D 10 Polttaminen maalla

[— —]

D 12 Pysyvä varastointi (esimerkiksi säiliöiden sijoittaminen kaivokseen jne.)

D 13 Järjestäminen ennen jotain tässä liitteessä mainituista toimista D 1—D 12

[— —]"

10 Saman direktiivin liitteen II B, jonka otsikko on "Toimet, jotka tähtäävät hyödyntämiseen", mukaan:

"*Huomautus:* Tässä liitteessä on tarkoitus luetella hyödyntämistoimet sellaisina kuin ne suoritetaan käytännössä. [— —]

R 1 Käyttö pääasiassa polttoaineena tai muutoin energian tuottamiseksi

[— —]

R 4 Metallien ja metalliyhdisteiden kierrätys tai talteenotto

R 5 Muiden epäorgaanisten aineiden kierrätys tai talteenotto

R 6 Happojen tai emästen regenerointi

[— —]

R 10 Levittäminen maan pinnalle siten, että tuloksena on hyötyä maataloudelle tai maaperän ekologista parantumista

R 11 Jostain kohdassa R 1—R 10 tarkoitetuista toiminnoista saatujen jätteiden käyttö

[— —]"

Asetus

11 Asetuksessa säädetään erityisesti jäsenvaltioiden välillä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta.

12 Asetuksen 2 artiklan i alakohdan mukaan "huolehtimisella" tarkoitetaan jätedirektiivin 1 artiklan e alakohdassa tarkoitettuja toimia ja 2 artiklan k alakohdan mukaan "hyödyntämisellä" kyseisen direktiivin 1 artiklan f alakohdassa määriteltyjä toimia.

13 Asetuksen 1 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaan:

"Sellaisten jätteiden siirrot, jotka on tarkoitettu ainoastaan hyödynnettäväksi ja jotka sisältyvät liitteeseen II, eivät myöskään kuulu tämän asetuksen säännösten soveltamisalaan, lukuun ottamatta jäljempänä mainittujen b, c, d ja e alakohdan, 11 artiklan ja 17 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan säännöksiä".

14 Asetuksen II osasto, jonka otsikko on "Jäsenvaltioiden väliset jätteiden siirrot", sisältää muun muassa luvun A (3—5 artikla), jossa käsitellään huolehdittavaksi tarkoitettuihin jätteisiin sovellettavaa menettelyä, ja hyödynnettäväksi tarkoitettuihin jätteisiin sovellettavaa menettelyä käsittelevän luvun B (6—11 artikla).

15 Asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Kun ilmoituksen tekijä aikoo siirtää yhdestä jäsenvaltiosta toiseen ja/tai yhden tai useamman jäsenvaltion kautta liitteessä III mainittuja hyödynnettäväksi tarkoitettuja jätteitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 25 artiklan 2 kohdan ja 26 artiklan 2 kohdan soveltamista, se ilmoittaa asiasta jätteen vastaanottavan maan toimivaltaiselle viranomaiselle ja osoittaa jäljennöksen ilmoituksesta jätteen lähettäville ja kauttakulkuvaltion toimivaltaisille viranomaisille, samoin kuin vastaanottajalle."

16 Asetuksen 3 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

"Kun ilmoituksen tekijä aikoo siirtää huolehdittavaksi tarkoitettuja jätteitä yhdestä jäsenvaltiosta toiseen ja/tai yhden tai useamman jäsenvaltion kautta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 25 artiklan 2 kohdan ja 26 artiklan 2 kohdan soveltamista, hänen on [annettava] se tiedoksi jätteen vastaanottavan maan toimivaltaiselle viranomaiselle ja toimitettava jäljennös ilmoituksesta lähettävälle ja kauttakulkuvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, samoin kuin vastaanottajalle."

17 Asetuksen 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan niiden vastustamisten ja ehtojen, joita jätteen vastaanottavat toimivaltaiset viranomaiset, lähettävät toimivaltaiset viranomaiset ja kauttakulkuvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat huolehdittavaksi tarkoitettujen jätteiden siirron osalta esittää, on perustuttava kyseisen artiklan 3 kohtaan.

18 Asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jätteen lähettävän ja vastaanottavan maan toimivaltaiset viranomaiset voivat, ottaen huomioon maantieteelliset olosuhteet ja erikoistuneiden laitosten tarpeen

tietynlaisia jätteitä varten, esittää perusteltuja vastalauseita suunniteltuja siirtoja vastaan, jos ne eivät ole direktiivin 75/442/ETY ja etenkin sen 5 ja 7 artiklan mukaisia:

i) soveltaakseen omavaraisuusperiaatetta yhteisön tasolla ja kansallisella tasolla."

19 Asetuksen 10 artiklassa todetaan seuraavaa:

"Liitteessä IV mainittuihin hyödynnettäväksi tarkoitettuihin jätteisiin [— —] sovelletaan samoja menettelyjä kuin 6, 7 ja 8 artiklassa tarkoitetut, paitsi että asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten hyväksyntä on annettava kirjallisesti ennen kuin siirto voidaan aloittaa."

20 Asetuksen liitteessä IV olevassa jäteluettelossa on mainittu muun muassa "jätteet, aineet ja tuotteet, jotka sisältävät polyklooribifenyylejä (PCB) ja/tai polyklooritrifenyylejä (PCT) ja/tai polybromibifenyylejä (PBB), mukaan lukien monibromijohdannaiset, koostuvat niistä tai ovat niiden saastuttamia, edellyttäen, että näiden aineiden yhteinen pitoisuus on vähintään 50 mg/kg".

21 Asetuksen 26 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Sellaiset jätteiden siirrot ovat laittomia, jotka:

a) suoritetaan ilman, että ilmoitusta on toimitettu kaikille asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille tämän asetuksen mukaisesti

[— —]

e) jotka johtavat sellaiseen huolehtimiseen tai hyödyntämiseen, joka on ristiriidassa yhteisön tai kansainvälisten sääntöjen kanssa

[— —]

2. Jos ilmoituksen tekijä on vastuussa laittomasta siirrosta, lähettävän toimivaltaisen viranomaisen on huolehdittava, että:

a) ilmoituksen tekijä palauttaa tai tarvittaessa itse toimivaltainen viranomainen palauttaa kyseiset jätteet lähettäjäjäsenvaltioon

tai jos tämä ei ole mahdollista

b) kyseiset jätteet hyödynnetään tai niistä huolehditaan muulla tavalla ympäristön kannalta turvallisilla menetelmillä,

kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun toimivaltainen viranomainen on saanut laittoman siirron tietoonsa, tai missä tahansa toimivaltaisten viranomaisten keskenään sopimassa määräajassa.

Tässä tapauksessa on tehtävä uusi ilmoitus. Mikään lähettäjäjäsenvaltio tai kauttakulkujäsenvaltio ei voi kieltää näiden jätteiden palauttamista, jos vastaanottava toimivaltainen viranomainen esittää palauttamisesta asianmukaisesti perustellun pyynnön sekä selityksen pyynnön syistä.

[— —]

5. Jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset oikeudelliset toimenpiteet laittomien siirtojen kieltämiseksi ja niiden saattamisesta rangaistaviksi."

Jäteöljydirektiivi

22 Jäteöljyhuollosta annetun direktiivin muuttamisesta annetun direktiivin 87/101/ETY kuudennesta perustelukappaleesta käy ilmi, että ottaen huomioon PCB- ja PCT-yhdisteiden erityinen vaarallisuus, yhteisön lainsäätäjä on halunnut tiukentaa näitä aineita sisältävien jäteöljyjen polttamista tai uudistamista koskevia yhteisön säännöksiä.

23 Jäteöljydirektiivin 1 artiklan viidennen luetelmakohdan mukaan:

"Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

[— —]

— *polttamisella*

jäteöljyjen käyttämistä polttoaineena siten, että tuotettu lämpö hyödynnetään asianmukaisesti".

24 Tämän jäteöljydirektiivin 8 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään seuraava:

"Jäsenvaltioiden on [— —] huolehdittava, että:

[— —]

b) polttoaineena käytetyt jäteöljyt [— —] eivät sisällä PCB/PCT:tä suurempina kuin 50 ppm:n pitoisuuksina."

25 Jäteöljydirektiivin, sellaisena kuin se on muutettuna PCB/PCT-direktiivillä, 10 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla tämän direktiivin säännökset koskevat jäteöljyjä, jotka sisältävät enemmän kuin 50 ppm PCB:tä tai PCT:tä.

PCB/PCT-direktiivi

26 PCB/PCT-direktiivin 1 artiklan mukaan sen päämääränä on jäsenvaltioiden PCB:n valvottua käsittelyä, PCB:tä sisältävien laitteiden puhdistamista tai käsittelyä ja/tai käytetyn PCB:n käsittelyä koskevan lainsäädännön lähentäminen, jotta ne voitaisiin tehdä kokonaan vaarattomiksi tämän direktiivin säännösten perusteella.

27 PCB/PCT-direktiivin 2 artiklan a ja c alakohdasta käy ilmi, että tässä direktiivissä "PCB:llä" tarkoitetaan erityisesti mitä tahansa seosta, jossa PCB:n ja PCT:n kokonaispitoisuus on enemmän kuin 0,005 painoprosenttia ja "käytetyllä PCB:llä" mitä tahansa PCB:tä, joka on jätettä jätedirektiivin tarkoittamassa merkityksessä.

28 PCB/PCT-direktiivin 2 artiklan f alakohdassa määritetään, että tässä direktiivissä tarkoitetaan "käsittelyllä toimintoja D 8, D 9, D 10, D 12 (vain kuivissa luolamuodostumissa, turvallisissa ja syvissä maanalaisissa varastoissa ja koskien vain laitteita, jotka sisältävät PCB:tä ja käytettyä PCB:tä, joita ei voida puhdistaa) sekä D 15", joista säädetään jätedirektiivin liitteessä II A.

29 PCB/PCT-direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että käytetty PCB käsitellään ja PCB sekä PCB:tä sisältävät laitteet puhdistetaan tai käsitellään mahdollisimman pian, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden kansainvälisiä velvoitteita. [— —]"

30 Saman direktiivin 8 artiklan 2 alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos käsittelyyn käytetään polttamista, on sovellettava vaarallisten jätteiden polttamisesta 16 päivänä joulukuuta 1994 annettua neuvoston direktiiviä 94/67/EY [— —] . Muut menetelmät PCB:n, käytetyn PCB:n ja/tai PCB:tä sisältävien laitteiden käsittelemiseksi voidaan hyväksyä edellyttäen, että niillä saavutetaan vastaavat ympäristöä koskevat turvallisuusstandardit kuin poltossa ja että ne täyttävät tekniset normit, joihin viitataan parhaana käytettävissä olevana tekniikkana."

Kansallinen lainsäädäntö

31 Alankomaissa asetuksen täytäntöönpano on hoidettu lähtökohtaisesti Wet milieubeheer -nimisellä lailla (ympäristönsuojelulaki, *Staatsblad* 1994, 311; jäljempänä WMB-laki).

32 WMB-lain 10.44e §:n mukaan asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa laittomiksi siirroiksi luonnehdittujen siirtojen suorittaminen on kiellettyä.

33 Le Meerjarenplan gevaarlijke afvalstoffen (vaarallisia jätteitä koskeva monivuotinen suunnitelma; jäljempänä MJP GA II -suunnitelma) on jätedirektiivin 7 artiklassa tarkoitettu jätehuoltosuunnitelma. Vaaralliset jätteet, joihin sovelletaan MJP GA II -suunnitelmaa, on lueteltu 25.11.1993 annetussa Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen -nimisessä päätöksessä (vaarallisia jätteitä koskeva päätös, *Staatsblad*, 617; jäljempänä BAGA-päätös).

34 MJP GA II -suunnitelman 8.2 kohdasta seuraa, että siltä osin kuin Alankomaissa on käytettävissä riittävästi kapasiteettia, jotta vaarallisista jätteistä voidaan huolehtia lopullisesti, lopullisesti huolehdittavaksi tarkoitettujen vaarallisten jätteiden siirto kielletään lähtökohtaisesti kansallisen tason omavaraisuusperiaatteen perusteella sen takaamiseksi, että jätteistä huolehditaan lopullisesti jatkossakin.

35 MJP GA II -suunnitelman osassa II säädetään lisäksi tarkemmista toimialakohtaisista säännöistä.

36 Toimialakohtaisessa suunnitelmassa 18, jonka otsikko "Vaarallisten aineiden polttaminen", esitetään, että PCB:tä sisältävien öljyjen polttamista on aina pidettävä jätedirektiivin liitteen II A kohdassa D 10 tarkoitettuna huolehtimistoimena, kun otetaan huomioon ympäristölle vaarallisten aineiden uudelleenmuodostumisesta ja/tai puutteellisesta palamisesta aiheutuva vaara, jos niitä käytetään polttoaineena. On myös esitetty, että jos Alankomaissa näyttää hetkittäin olevan riittämättömästi kapasiteettia tai jos jätettä ei teknisistä syistä voida polttaa Alankomaissa, sallitaan vienti ulkomaiseen vaarallisten aineiden polttamiseen erikoistuneeseen laitokseen, jotta niistä voidaan huolehtia lopullisesti.

37 MJP GA II -suunnitelman toimialakohtaisessa suunnitelmassa 8, jonka otsikko on "Hapot, emäkset ja rikkipitoiset jätteet", viitataan jätesuunnitelman 8.2 kohtaan. Sama koskee toimialakohtaista suunnitelmaa 20, jonka otsikko on "C2 jätteiden sijoittaminen", jossa tarkennetaan lisäksi, että C2-tyyppisten jätteiden vienti maasta syvälle maahan tapahtuvaa sijoittamista varten ei myöskään ole sallittua.

38 Noord-Brabantse Provinciaal Milieubeleid -nimisen ympäristösuunnitelman (jäljempänä NBPM-suunnitelma), joka on jätedirektiivin 7 artiklassa tarkoitettu maakuntatasolla päätetty ja vaarattomiin aineisiin sovellettava jätehuoltosuunnitelma, 4.1.6 kohdassa todetaan, että omavaraisuusperiaatteella, jonka mukaan jokaisen jäsenvaltion tai maakunnan on lähtökohtaisesti käsiteltävä jätteensä itse, on keskeinen merkitys arvioitaessa jätteiden tuonti- ja vientihakemuksia.

Pääasian kohteena olevat oikeusriidat

Asiassa C-307/00

39 Ministeriö on asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan säännösten, kun niitä luetaan yhdessä MJP GA II -suunnitelman määräysten kanssa, nojalla 25.2.1998 tekemällään päätöksellä esittänyt vastalauseen OHK:n suunnitelmasta siirtää Saksaan 1 000 tonnia jäteöljyä, jonka PCB-pitoisuus oli yli 50 ppm, minkä vuoksi kyseinen öljy on BAGA-päätöksessä tarkoitettua vaarallista jätettä. OHK:n tekemän ilmoituksen mukaan mainitut öljyt oli tarkoitus hyödyntää jätedirektiivin liitteessä II B tarkoitetulla R 1 kohdan mukaisella toimella. Kyseisiä öljyjä oli tarkemmin tarkoitus käyttää polttoaineena Mineralöl Raffinerie Dollbergen GmbH -yhtiön omistaman öljynjalostamon toiminnan edellyttämän energiantarpeen tyydyttämisessä.

40 Koska ministeriö hylkäsi 9.10.1998 tekemällään päätöksellä OHK:n tekemän oikaisuvaatimuksen, OHK valitti tästä päätöksestä Raad van Stateen.

41 Ministeriö on katsonut erityisesti MJP GA II -suunnitelman toimialakohtaisen suunnitelman 18 perusteella, että suunniteltu toimi on jätedirektiivin liitteen II A kohdassa D 10 tarkoitettu huolehtimistoimi. Tältä osin kun otetaan huomioon se, että Alankomaissa on riittävästi tämän huolehtimistoimen edellyttämää kapasiteettia, ministeriön on vastustettava pääasian kohteena olevaa siirtoa MJP GA II -suunnitelman 8.2 kohdan mukaisesti, jotta taataan, että tätä kapasiteettia pidetään yllä ja omavaraisuus säilyy kansallisella tasolla.

42 Valituksensa tueksi OHK väittää ensisijaisesti, että ministeriöllä ei ole perustetta vastustaa suunniteltua siirtoa, koska jätteiden suunniteltu käyttö on jätedirektiivin liitteen II B kohdassa R 1 tarkoitettu hyödyntämistoimi. Tältä osin OHK korostaa erityisesti, että PCB mainitaan asetuksen liitteeseen IV sisältyvässä luettelossa ja että asetuksen 10 artiklassa säädetään sitä koskevasta hyödyntämismahdollisuudesta. Lisäksi jäteöljyjen käytöstä polttoaineena seuraa, että selvänä positiivisena tuloksena on energian tuottaminen ja että toisin kuin poltettaessa, tässä tapauksessa PCB poistetaan kokonaan.

43 OHK väittää toissijaisesti, että vaikka suunniteltua palamista olisi pidettävä huolehtimisena, ministeriön esittämässä vastalauseessa ei ole otettu huomioon asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdassa tarkoitettua omavaraisuusperiaatetta. Kuten jätedirektiivin 5 artikla näyttäisi erityisesti osoittavan, yhteisön lainsäätäjä on ennen kaikkea halunnut saavuttaa tavoitteen, joka koskee yhteisön tason omavaraisuutta ja kansallisen tason omavaraisuustavoite on riippuvainen edellä mainitusta ensisijaisesta tavoitteesta. Mikäli sen on tulkittava tarkoittavan kansallisen tason omavaraisuuden turvaamista jätteiden vapaan liikkuvuuden ja niiden laadukkaan käsittelyn kustannuksella, mainittu periaate rikkoisi EY 29 artiklaa, sillä silloin ei olisi mahdollista vedota yhteenkään EY 30 artiklassa hyväksytyistä perusteluista.

44 Kansallisessa tuomioistuimessa ministeriö on esittänyt, että pääasiassa kyseessä oleva toimi on todellakin huolehtimista. Tältä osin ministeriö väittää erityisesti,

että se, että pääasiassa kyseessä olevia jätteitä ei voida hyödyntää polttamalla, johtuu PCB/PCT-direktiivissä säädetystä velvoitteesta huolehtia kaikesta PCB:stä sekä jäteöljydirektiivin 8 artiklan 2 kohdan b alakohdasta.

45 Ministeriö kiistää lisäksi, että se olisi soveltanut virheellisesti kansallisen tason omavaraisuusperiaatetta. Se väittää, että mainittu periaate ei ole ristiriidassa EY 29 artiklan kanssa ja että ympäristönsuojeluun liittyvään pakottavaan vaatimukseen voidaan pääasian kaltaisessa tilanteessa vedota vientiä rajoittavien toimenpiteiden perustelemiseksi.

Asiassa C-308/00

46 Ministeriö on asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan säännösten, kun niitä luetaan yhdessä NBPM-suunnitelman määräysten kanssa, nojalla 1.12.1998 tekemällään päätöksellä esittänyt vastalauseen SNB:n hankkeesta siirtää Saksaan 5 000 tonnia jätelietteen polttamisesta syntynyttä lentotuhkaa. SNB:n tekemän ilmoituksen mukaan kyseinen lentotuhka oli tarkoitus hyödyntää jätedirektiivin liitteessä II B tarkoitetulla R 5 kohdan mukaisella toimella. GSES-yhtiön oli nimenomaisesti tarkoitus käyttää tuhkat sellaisen betonilaastin valmistamiseen, jota käytetään toiminnasta poistettujen potaskakaivosten käytävien täydentämiseen tietyissä valikoiduissa kohdissa käytävien pohjan vankkuuden varmistamiseksi ja estetään siten mahdollisista vajoamisista aiheutuvat vahingot.

47 Koska ministeriö hylkäsi 26.7.1999 tekemällään päätöksellä SNB:n ja GSES:n tekemän oikaisuvaatimuksen, SNB ja GSES valittivat tästä päätöksestä Raad van Stateen.

48 Ministeriön mukaan lentotuhkan lisääminen laastiin on jätedirektiivin liitteessä II A tarkoitettu huolehtimistoimi D 9 tai D 13 ja kaivoskäytävien täyttö mainitulla laastilla saman liitteen D 1, D 3 tai D 12 kohdassa tarkoitettu huolehtimistoimi. Tämän vuoksi ministeriö on esittänyt vastalauseen jätteiden vientiä vastaan vedoten NBPM-suunnitelman liitteiden 4.1.6 kohdassa säädettyyn omavaraisuusperiaatteeseen.

49 Ministeriö katsoo, että tässä tapauksessa etsitty päätavoite on tuhkasta huolehtiminen sijoittamalla se maan alle. Pääasian kohteena oleva toimi ei sitä paitsi vastaisi mitään jätedirektiivin liitteessä II B olevassa tyhjentävässä luettelossa mainituista hyödyntämistoimista. Ministeriön mukaan kyseistä toimea ei voida luokitella kierrätykseksi erityisesti siksi, että siihen ei sisälly mitään sellaista käsittelyä, jonka jälkeen jätettä voitaisiin käyttää uudelleen raaka-aineena, vaan kyseisen toiminnan jälkeen aine häviää eikä sitä voida siten ottaa talteen myöhemmin. Lisäksi vaikka tällaista toimea voitaisiinkin pitää sekä huolehtimisena että hyödyntämisenä, on syytä valita jälkimmäinen luokittelu ja soveltaa siihen asetuksessa säädettyä tältä osin tiukempaa suojajärjestelmää.

50 Valituksensa tueksi SNB ja BSES väittävät ensisijaisesti, että ministeriöllä ei ole perustetta vastustaa suunniteltua siirtoa, koska jätteiden suunniteltu käyttö on jätedirektiivin liitteen II kohdassa R 5 tarkoitettu hyödyntämistoimi. Kun lentotuhkaa käytetään laastin valmistukseen, noudatettaessa lakisääteistä täyttövelvollisuutta ei ole tarpeen turvautua muihin raaka-aineisiin ja suunniteltu toimi on siten kokonaisuudessaan ympäristöä säästävä toimenpide.

51 SNB:n ja GSES:n mukaan sillä seikalla, että betonilaastin valmistamista ei nimenomaisesti mainita jätedirektiivin liitteessä II B olevassa luettelossa, ei ole merkitystä, koska kyseinen luettelo ei niiden mukaan ole tyhjentävä. Niin ympäristönsuojelu kuin tarve taata tavaroiden vapaa liikkuvuus puoltaisivat tässä tapauksessa luokittelua, jonka mukaan suunniteltua toimea on pidettävä

hyödyntämisenä. Niiden mukaan marraskuuhun 1998 asti ministeriö ei sitä paitsi ole esittänyt tällaiseen luokitteluun perustuvia vastalauseita vastaavia siirtoja vastaan. Ministeriön omaksuma käytäntö osoittaisi myös, että se pitää lehtotuhkan käyttöä asfalttibetonin valmistuksessa Alankomaissa hyödyntämistoimena.

52 SNB ja GSES väittävät toissijaisesti, että vaikka suunniteltua toimea olisi pidettävä huolehtimisena, ministeriön esittämä siirtoa koskeva vastalause on lainvastainen, koska yhtäältä ei ole osoitettu, että Alankomaissa tapahtuva lentotuhkasta huolehtiminen olisi tarpeen käsittelylaitosten yhtenäisen ja riittävän verkoston perustamiseksi ja ylläpitämiseksi kansallisella tasolla, ja koska toisaalta tavaroiden vapaa liikkuvuus sekä ympäristöä koskevat seikat vaativat, että etusija on annettava toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvalle hyötyvaikutuksia omaavalle huolehtimiselle verrattuna jäsenvaltiossa, josta jätteet ovat peräisin, tapahtuvaan ilman hyötyvaikutuksia olevaan huolehtimiseen.

53 Ministeriön mukaan jätteitä koskevan asetuksen ja direktiivin tarkoituksena on ympäristönsuojelu eikä tavaroiden vapaan liikkuvuuden toteutuminen. Kansallisen tason omavaraisuusperiaate on perustamissopimuksen EY 174 artiklan 2 kohdan, jossa määrätään, että ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä, mukainen sekä Baselissa (Sveitsi) 22.3.1989 allekirjoitetun vaarallisten jätteiden maan rajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvonnasta tehdyn yleissopimuksen ja yleissopimuksen tekemisestä yhteisön puolesta 1 päivänä helmikuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen N:o 93/98/ETY (EYVL L 39, s. 1) mukainen.

Asiassa C-309/00

54 PPGIFG on tehnyt saksalaisen AVG/Nottenkamper OHG-yhtiön (jäljempänä AVG) kanssa sopimuksen PPGIFG:n E-lasikuidun tuotannosta syntyvän 9 000 tonnin suuruisen lasikuitujäte-erän vuosittaisesta käsittelystä.

55 Landrat des Kreises Wesel on antanut AVG:lle luvan kerätä savea Hünxessa (Saksa) sijaitsevista savisuonista sillä edellytyksellä, että keräämisen jälkeen AVG palauttaa maiseman entiselleen. AVG saa täyttää saven keräämisestä aiheutuneet aukot aineilla, jotka ilmoitetaan AVG:lle myönnetyn luvan liitteenä olevassa tyhjentävässä luettelossa ja jotka täyttävät luvassa määrätyt raja-arvot. Lasikuitujätteet kuuluvat AVG:n tähän tarkoitukseen käyttämiin epäorgaanisiin aineisiin.

56 Ministeriö on WMB-lain 10.44e §:n ja asetuksen 26 artiklan 1 kohdan yhdessä luettujen säädösten perusteella 22.3.1999 tekemällään päätöksellä asettanut PPGIFG:lle uhkasakon, jonka suuruus on 500 Alankomaiden guldenia (NLG) sellaiselta lasikuitujätetonnilta, jonka PPGIFG siirtää ilman, että tekee siitä etukäteen asetuksen mukaisen ilmoituksen.

57 Koska ministeriö hylkäsi 15.7.1999 tekemällään päätöksellä PPGIFG:n tekemän oikaisuvaatimuksen, PPGIFG valitti tästä päätöksestä Raad van Stateen.

58 Ministeriön mukaan savisuonien täyttäminen on jätedirektiivin liitteessä II A olevissa kohdissa D 1, D 9 tai D 13 tarkoitettu huolehtimistoimi ja edellyttää siten asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa vaadittua etukäteen tehtävää ilmoitusta.

59 Tässä tapauksessa ministeriön mukaan etsitty päätavoite on lasikuitujätteestä huolehtiminen. Pääasian kohteena oleva toimi ei sitä paitsi vastaisi mitään jätedirektiivin liitteessä II B olevassa tyhjentävässä luettelossa mainituista hyödyntämistoimista. Kyseistä toimea ei voida luokitella kierrätykseksi erityisesti siksi, että siihen ei sisälly mitään sellaista käsittelyä, jonka jälkeen jätettä voitaisiin

käyttää uudelleen raaka-aineena. Lisäksi vaikka tällaista toimea voitaisiinkin pitää sekä huolehtimisena että hyödyntämisenä, on syytä valita jälkimmäinen luokittelu ja soveltaa siihen asetuksessa säädettyä tältä osin tiukempaa suojajärjestelmää.

60 Valituksensa tueksi PPGIFG väittää, että jos pääasian kohteena olevat siirrot koskevat asetuksen liitteessä II tarkoitettuja jätteitä, jotka on tarkoitus hyödyntää, asetuksen nojalla pääasian kohteena olevista siirroista ei pitänyt tehdä ilmoitusta.

61 PPGIFG:n mukaan suunniteltu täyttäminen on tosiasiassa jätedirektiivin liitteen II B kohdassa R 5 tarkoitettu hyödyntämistoimi. Sen mukaan lasikuitujätettä, joka on tunnustettu rakennusaineeksi, käytetään savisuonten kaltevien pintojen ja hiekasta koostuvien osien stabiliteetin ja tiiviyden sekä vesitalouden parantamiseen. Toteutettaessa lakisääteistä täyttövelvollisuutta käyttämällä lasikuitujätettä vältytään raaka-aineiden käytöltä. Sillä seikalla, että pääasian kohteena olevaa täyttötoimea ei nimenomaisesti mainita jätedirektiivin liitteessä II B olevassa luettelossa, ei PPGIFG:n mukaan ole merkitystä, koska kyseinen luettelo ei sen mukaan ole tyhjentävä. Sekä ympäristönsuojelusta että tarpeesta taata tavaroiden vapaa liikkuvuus seuraa, että tässä tapauksessa kyseistä toimea on pidettävä hyödyntämisenä.

62 PPGIFG väittää myös että Landrat des Kreises Wesel vahvisti sille 28.1.1997 lähetetyssä kirjeessä, että Hünxessa sijaitsevien savisuonten täyttäminen on Gesetz zur Förderung des Kreislaufwirtschaft und Sicherung des umweltverträglichen Beseitigung von Abfällen -nimisen lain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettu hyödyntämistoimi. Koska kysymys on Saksassa käytettävistä jätteistä, kyseinen kanta on ratkaiseva.

63 Ministeriö on asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan säännösten, kun niitä luetaan yhdessä MJP GA II -suunnitelman määräysten kanssa, nojalla 10.12.1998 tekemällään päätöksellä esittänyt vastalauseen SV:n hanketta vastaan, joka koskee 150 tonnin rautakloridiliuoksen siirtämistä Saksaan kyseisen aineen ollessa BAGA-päätöksessä tarkoitettua vaarallista jätettä. SV:n tekemän ilmoituksen mukaan mainittu liuos oli tarkoitus hyödyntää jätedirektiivin liitteen II B kohdissa R 4, R 6 tai R 10 tarkoitetulla hyödyntämistoimella. Liuosta oli nimenomaisesti tarkoitus käyttää Edelhoff Abfallbereitungstechnik GmbH & Co. -yhtiön jätteenkäsittelylaitoksessa, jossa sitä käytetään stabilisoimaan muiden metallijätteiden saostumisprosessia, jossa se edesauttaa metallijätteistä syntyvän sakan muodostumista. Tässä stabilisoinnissa voidaan käyttää raaka-aineena myös rautakloridia. Näin saatu sakka tiivistetään myöhemmin suodatinkakkuihin, jotka sijoitetaan.

64 Koska ministeriö hylkäsi 3.8.1999 tekemällään päätöksellä SV:n tekemän oikaisuvaatimuksen, SV valitti tästä päätöksestä Raad van Stateen.

65 Ministeriön mukaan suunniteltu käyttö on jätedirektiivin liitteessä II A tarkoitettu huolehtimistoimi D 9. Siksi ottaen huomioon, että Alankomaissa on käytettävissä riittävästi jätteiden huolehtimisen edellyttämää kapasiteettia, ministeriön on lähtökohtaisesti vastustettava pääasian kohteena olevaa siirtoa toimialakohtaisen suunnitelman 8 ja MJP GA II -suunnitelman 8.2 kohdan mukaisesti, jotta varmistetaan tämän kapasiteetin pitäminen yllä ja säilytetään omavaraisuus kansallisella tasolla.

66 Ministeriö katsoo, että tässä tapauksessa etsitty päätavoite on jätteistä huolehtiminen. Pääasian kohteena oleva toimi ei sitä paitsi vastaisi mitään jätedirektiivin liitteessä II B olevassa tyhjentävässä luettelossa mainituista

hyödyntämistoimista. Ministeriön mukaan kyseistä toimea ei voida luokitella kierrätykseksi erityisesti siksi, että siihen ei sisälly mitään sellaista käsittelyä, jonka jälkeen jätettä voitaisiin käyttää uudelleen raaka-aineena. Lisäksi vaikka tällaista toimea voitaisiinkin pitää sekä huolehtimisena että hyödyntämisenä, on syytä valita jälkimmäinen luokittelu ja soveltaa siihen asetuksessa säädettyä tältä osin tiukempaa suojajärjestelmää.

67 Valituksensa tueksi SV väittää ensisijaisesti, että ministeriöllä ei ole perustetta vastustaa siirtoa, koska jätteiden suunniteltu käyttö on jätedirektiivin liitteen II B kohdissa R 4, R 6 tai R 10 tarkoitettu hyödyntämistoimi. Mainitulla käytöllä rautakloridiliuos voidaan käyttää hyödyksi uudelleen ja vähentää siten sijoitettavan jätemassan määrää sekä säästää raaka-aineiden käyttöä.

Asiassa C-311/00

68 Ministeriö on asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan säännösten, kun niitä luetaan yhdessä MJP GA II -suunnitelman määräysten kanssa, nojalla 19.2.1999 tekemällään päätöksellä esittänyt vastalauseen AZN:n suunnitelmasta siirtää Saksaan 15 000 tonnia AVI-lentotuhkaa, jota syntyy poltettaessa sellaisia jätteitä, jotka itsessään ovat BAGA-päätöksessä tarkoitettuja vaarallisia jätteitä. AZN:n tekemän ilmoituksen mukaan mainittu tuhka oli tarkoitus hyödyntää jätedirektiivin liitteen II B kohdan R 11 mukaisella toimella. MGMV-yhtiön oli tarkemmin tarkoitus käyttää tuhkaa betonilaastin valmistuksessa.

69 MGMV:llä on Bundesimmissionsschutzgesetzin nojalla myönnetty lupa tuottaa erilaisia rakennusaineita, joiden joukossa on myös betonilaasti. Mainittujen aineiden on vastattava Bundesgesetzlichen Gesundheitsschutz-Bergverordnung

-nimisessä säädöksessä asetettuja laatuvaatimuksia. Aineet on tarkoitettu käytettäväksi kaivoskäytävien ja -kuilujen tukemiseen, kivikerrosten ja maanpäällisen kerroksen stabilisoimiseen romahdusten ehkäisemiseksi sekä tukkimisrakenteissa, joiden tarkoitus on estää kaasukeräymien ja räjähdysten syntyminen.

70 Koska ministeriö hylkäsi 2.8.1999 tekemällään päätöksellä SANB:n, AZN:n ja MGMV:n tekemän oikaisuvaatimuksen, SANB, AZN ja MGMV valittivat tästä päätöksestä Raad van Stateen.

71 Ministeriön mukaan lentotuhkan sisällyttäminen laastiin on jätedirektiivin liitteessä II A tarkoitettu huolehtimistoimi D 9 tai D 13 ja kaivoskäytävien täyttö kyseisellä laastilla saman liitteen D 1, D 3 tai D 12 kohdassa tarkoitettu huolehtimistoimi. Siksi ottaen huomioon, että Alankomaissa on käytettävissä riittävästi jätteiden huolehtimisen edellyttämää kapasiteettia, ministeriön on vastustettava pääasian kohteena olevaa siirtoa toimialakohtaisen suunnitelman 20 ja MJP GA II -suunnitelman 8.2 kohdan mukaisesti, jotta varmistetaan tämän kapasiteetin pitäminen yllä ja säilytetään omavaraisuus kansallisella tasolla.

72 Ministeriö katsoo, että tässä tapauksessa etsitty päätavoite on tuhkasta huolehtiminen sijoittamalla se maan alle. Pääasian kohteena oleva toimi ei sitä paitsi vastaisi mitään jätedirektiivin liitteessä II B olevassa tyhjentävässä luettelossa mainituista hyödyntämistoimista. Ministeriön mukaan kyseistä toimea ei voida luokitella kierrätykseksi erityisesti siksi, että siihen ei sisälly mitään sellaista käsittelyä, jonka jälkeen jätettä voitaisiin käyttää uudelleen raaka-aineena, vaan kyseisen toiminnan jälkeen aine häviää eikä sitä voida siten ottaa myöhemmin talteen. Lisäksi vaikka tällaista toimea voitaisiinkin pitää sekä huolehtimisena että hyödyntämisenä, on syytä valita jälkimmäinen luokittelu ja soveltaa siihen asetuksessa säädettyä tältä osin tiukempaa suojajärjestelmää.

73 Valituksensa tueksi SANB, AZN ja MGMV väittävät ensisijaisesti, että ministeriöllä ei ole perustetta vastustaa suunniteltua siirtoa, koska suunniteltu käyttö on jätedirektiivin liitteen II B kohdassa R 5 tai R 11 tarkoitettu hyödyntämistoimi. Lentotuhkan käytöllä rakennusaineiden valmistuksessa on vähäisiä ympäristövaikutuksia ja sen ansiosta on mahdollista välttää muiden raaka-aineiden käyttöä, kun näin saatua betonilaastia voidaan taas käyttää sellaisenaan toiminnassa olevien kaivosten käytävien ja seinämien vahvistamiseen. Valituksenalainen päätös katkaisisi lisäksi ministeriön aikaisemmin noudattaman käytännön ja olisi ristiriidassa oikeusvarmuusperiaatteen kanssa.

Ennakkoratkaisukysymykset

74 Raad van State katsoi, että pääasian kohteena olevien oikeusriitojen ratkaiseminen edellyttää yhteisön oikeuden tulkintaa, ja päätti lykätä asian käsittelyä esittääkseen yhteisöjen tuomioistuimelle useita ennakkoratkaisukysymyksiä.

75 Raad van State esitti asian C-307/00 osalta seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Seuraako polykloorattujen bifenyylien ja polykloorattujen terfenyylien käsittelystä (PCB ja PCR) 16 päivänä syyskuuta 1996 annetusta neuvoston direktiivistä 96/59/EY ja jäteöljyhuollosta annetun direktiivin 75/439/ETY muuttamisesta 22 päivänä joulukuuta 1986 annetusta neuvoston direktiivistä 87/101/ETY, että Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annettua neuvoston asetusta N:o 259/93/ETY on

tulkittava siten, että PCB:tä yli 50 ppm sisältävän jäteöljyn siirtoa on aina pidettävä jätteensiirtoasetuksen II osaston A luvussa, kun sitä luetaan yhdessä jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/442/ETY 1 artiklan e alakohdan kanssa, tarkoitettuna huolehdittavaksi tarkoitetun jätteen siirtona?

2) a) Jos ensimmäiseen kysymykseen on vastattava myöntävästi ja jos sitä paitsi sellaisen jäteöljyn, joka sisältää PCB:tä yli 50 ppm, siirtoa on aina pidettävä huolehdittavaksi tarkoitetun jätteen siirtona, voidaanko jätteensiirtoasetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan perusteella esittää vastalause siirtoa vastaan yksinomaan kansallisen tason omavaraisuuden saavuttamistarpeen perusteella ilman, että osoitetaan, että kansallisen tason omavaraisuus on tarpeen yhteisön tason omavaraisuuden saavuttamiseksi?

b) Jos vastaus edelliseen on myöntävä, onko jätteensiirtoasetus, siltä osin kuin sen perusteella voidaan asettaa tällainen vientikielto yksinomaan kansallisen tason omavaraisuuden periaatteen perusteella, yhteensopiva Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 29 artiklan kanssa?"

76 Raad van State esitti asian C-308/00 osalta seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) a) Onko jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/442/ETY liitteessä II B mainittua toimea R 5, joka koskee muiden epäorgaanisten aineiden kierrätystä tai talteenottoa, tulkittava siten, että siihen kuuluu myös kyseisen direktiivin 3 artiklan [1 kohdan] b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettu 'uudelleenkäyttö'?

b) Kuinka toimea R 5 on tulkittava, kun otetaan huomioon edelliseen kysymykseen annettu vastaus? Vaaditaanko siihen, että kyseessä katsotaan olevan siinä mainittu toimi, että ainetta käsitellään, että sitä voidaan käyttää uudelleen useamman kerran tai että aine voidaan ottaa talteen?

2) Jos edellä esitettyihin kysymyksiin annettavista vastauksista seuraa, että lentotuhkan käsittelyn kaltainen toimi ei ole kohdassa R 5 tarkoitettu toimi, ovatko direktiivin 75/442/ETY liitteissä II A ja II B esitetyt toimia koskevat luettelot tyhjentäviä vai onko vain yksi niistä tyhjentävä ja jos on, niin mikä?

3) a) Minkä arviointiperusteiden perusteella on ratkaistava, onko jotain toimea pidettävä direktiivin 75/442/ETY 1 artiklassa tarkoitettuna huolehtimisena tai hyödyntämisenä?

b) Jos toimi voidaan luokitella huolehtimistoimeksi ja hyödyntämistoimeksi, onko liitteessä II A vai liitteessä II B olevalle luettelolle annettava etusija toimea luokiteltaessa, vai eikö kummallakaan luettelolla ole etusijaa toiseen nähden?

4) Onko ratkaisevana pidettävä jätteet lähettävän jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten vai jätteet vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten käsitystä siitä, onko toimea pidettävä huolehtimisena vai hyödyntämisenä?

5) a) Jos lentotuhkan siirtoa on pidettävä huolehdittavaksi tarkoitetun jätteen siirtona, voidaanko Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen 259/93/ETY 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan nojalla esittää vastaväite siirtoa vastaan yksinomaan sillä perusteella, että on tarpeen saavuttaa kansallisen tason omavaraisuus, ilman, että osoitettaisiin, että kansallisen tason omavaraisuus on tarpeen yhteisön tason omavaraisuuden saavuttamiseksi?

b) Jos vastaus edelliseen kysymykseen on myöntävä, onko asetus N:o 259/93, siltä osin kuin sen perusteella voidaan asettaa tällainen vientikielto yksinomaan kansallisen tason omavaraisuutta koskevan periaatteen nojalla, yhteensopiva Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 29 artiklan kanssa?"

77 Raad van State esitti asian C-309/00 osalta seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) a) Onko jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/442/ETY liitteessä II B tarkoitettua toimea R 5 eli toimea, joka koskee muiden epäorgaanisten aineiden kierrätystä tai talteenottoa, tulkittava siten, että siihen kuuluu myös kyseisen direktiivin 3 artiklan [1 kohdan] b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettu 'uudelleenkäyttö'?

b) Kuinka toimea R 5 on tulkittava, kun otetaan huomioon edellä ensimmäisen kysymyksen a alakohtaan annettu vastaus? Edellyttääkö se, että kyseessä katsottaisiin olevan siinä mainittu toimi, että ainetta käsitellään, että sitä voidaan käyttää useamman kerran tai että se voidaan ottaa talteen?

2) Jos edellä esitettyihin kysymyksiin annettavista vastauksista seuraa, että savisuonten täyttämisen kaltainen toimi ei ole kohdassa R 5 tarkoitettu toimi, ovatko direktiivin 75/442/ETY liitteissä II A ja II B esitetyt toimia koskevat luettelot tyhjentäviä tai onko vain yksi niistä tyhjentävä ja jos on, niin mikä?

3) a) Minkä arviointiperusteiden perusteella on ratkaistava, onko jotain toimea pidettävä direktiivin 75/442/ETY 1 artiklassa tarkoitettuna huolehtimisena tai hyödyntämisenä?

b) Jos toimi voidaan luokitella huolehtimistoimeksi ja hyödyntämistoimeksi, onko liitteessä II A tai liitteessä II B olevalle luettelolle annettava etusija toimea luokiteltaessa, vai eikö kummallakaan luettelolla ole etusijaa toiseen nähden?

4) Onko ratkaisevana pidettävä jätteet lähettävän jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten vai jätteet vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten käsitystä siitä, onko toimea pidettävä huolehtimisena vai hyödyntämisenä?"

78 Raad van State esitti asian C-310/00 osalta seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) a) Onko jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/442/ETY liitteessä II B tarkoitettua toimea R 4 eli metallien ja metalliyhdisteiden kierrätystä tai talteenottoa tulkittava siten, että siihen kuuluu myös kyseisen direktiivin 3 artiklan [1 kohdan] b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettu 'uudelleenkäyttö'?

b) Kuinka toimea R 4 on tulkittava, kun otetaan huomioon edellä esitetyn ensimmäisen kysymyksen a alakohtaan annettu vastaus? Vaaditaanko siihen, että kyseessä katsotaan olevan siinä mainittu toimi, että ainetta käsitellään, että sitä voidaan käyttää uudelleen useamman kerran tai että aine voidaan ottaa talteen?

2) Jos edellä esitettyihin kysymyksiin annettavista vastauksista seuraa, että rautakloridiliuoksen käsittelyn kaltainen toimi ei ole kohdassa R 4 tarkoitettu toimi, ovatko direktiivin 75/442/ETY liitteissä II A ja II B esitetyt toimia koskevat luettelot tyhjentäviä vai onko vain yksi niistä tyhjentävä ja jos on, niin mikä?

3) a) Minkä arviointiperusteiden perusteella on ratkaistava, onko jotain toimea pidettävä direktiivin 75/442/ETY 1 artiklassa tarkoitettuna huolehtimisena tai hyödyntämisenä?

b) Jos toimi voidaan luokitella huolehtimistoimeksi ja hyödyntämistoimeksi, onko liitteessä II A vai liitteessä II B olevalle luettelolle annettava etusija toimea luokiteltaessa, vai eikö millään luettelolla ole etusijaa toiseen nähden?

4) a) Jos rautakloridiliuoksen siirtoa on pidettävä huolehdittavaksi tarkoitetun jätteen siirtona, voidaanko Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen 259/93/ETY 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan nojalla esittää vastaväite siirtoa vastaan yksinomaan sillä perusteella, että on tarpeen saavuttaa kansallisen tason omavaraisuus, ilman, että osoitettaisiin, että kansallisen tason omavaraisuus on tarpeen yhteisön tason omavaraisuuden saavuttamiseksi?

b) Jos vastaus edelliseen kysymykseen on myöntävä, onko asetus N:o 259/93, siltä osin kuin sen perusteella voidaan asettaa tällainen vientikielto yksinomaan kansallisen tason omavaraisuutta koskevan periaatteen nojalla, yhteensopiva Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 29 artiklan kanssa?"

79 Raad van State esitti asian C-311/00 osalta seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) a) Onko jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/442/ETY liitteessä II B tarkoitettua toimea R 5, joka koskee muiden epäorgaanisten aineiden kierrätystä tai talteenottoa, tulkittava siten, että siihen kuuluu myös kyseisen direktiivin 3 artiklan [1 kohdan] b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettu 'uudelleenkäyttö'?

b) Kuinka toimea R 5 on tulkittava, kun otetaan huomioon ensimmäisen kysymyksen 1 a alakohtaan annettu vastaus? Vaaditaanko siihen, että kyseessä katsotaan olevan siinä mainittu toimi, että ainetta käsitellään, että sitä voidaan käyttää uudelleen useamman kerran tai että aine voidaan ottaa talteen?

2) Jos edellä esitettyihin kysymyksiin annettavista vastauksista seuraa, että lentotuhkan käsittelyn kaltainen toimi ei ole kohdassa R 5 tarkoitettu toimi, ovatko direktiivin 75/442/ETY liitteissä II A ja II B esitetyt toimia koskevat luettelot tyhjentäviä tai onko vain yksi niistä tyhjentävä ja jos on, niin mikä?

3) a) Minkä arviointiperusteiden perusteella on ratkaistava, onko jotain toimea pidettävä direktiivin 75/442/ETY 1 artiklassa tarkoitettuna huolehtimisena tai hyödyntämisenä?

b) Jos toimi voidaan luokitella huolehtimistoimeksi ja hyödyntämistoimeksi, onko liitteessä II A vai liitteessä II B olevalle luettelolle annettava etusija toimea luokiteltaessa, vai eikö millään luettelolla ole etusijaa toiseen nähden?

4) a) Jos lentotuhkan siirtoa on pidettävä huolehdittavaksi tarkoitetun jätteen siirtona, voidaanko Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen N:o 259/93/ETY 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan nojalla esittää vastaväite siirtoa vastaan yksinomaan sillä perusteella, että on tarpeen saavuttaa kansallisen tason omavaraisuus, ilman, että osoitettaisiin, että kansallisen tason omavaraisuus on tarpeen yhteisön tason omavaraisuuden saavuttamiseksi?

b) Jos vastaus edelliseen kysymykseen on myöntävä, onko asetus N:o 259/93, siltä osin kuin sen perusteella voidaan asettaa tällainen vientikielto yksinomaan kansallisen tason omavaraisuutta koskevan periaatteen nojalla, yhteensopiva Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 29 artiklan kanssa?"

Työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohdan tulkinta

80 Todettuaan, että asiassa C-307/00 esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin annettava vastaus ei anna aihetta mihinkään perusteltuun epäilyyn ja että yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin annettavat vastaukset voidaan selvästi päätellä asiassa C-6/00, ASA 27.2.2002 annetusta tuomiosta (Kok. 2002, s. I-1961), joka on annettu ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevien päätösten jälkeen, yhteisöjen tuomioistuin ilmoitti ennakkoratkaisupyynnön pyytäneelle tuomioistuimelle työjärjestyksensä 104 artiklan 3 kohdan nojalla, että se ehdottaa ratkaisevansa asian perustellulla määräyksellä ja pyytää EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklassa tarkoitettuja osapuolia esittämään mahdolliset asiaa koskevat huomautuksensa.

81 Saksan hallitus ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus sekä komissio ovat ilmoittaneet, että niillä ei ole mitään huomauttamista sen suhteen, että yhteisöjen tuomioistuin aikoo ratkaista käsiteltävänä olevat asiat perustellulla määräyksellä. SNB, GSES, PPGIFG ja MGMV ilmoittavat, että ne eivät vastusta sitä, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee asiat perustellulla määräyksellä.

82 OHK esittää, että kansallinen tuomioistuin on virheellisesti katsonut asian C-307/00 pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevien tuotteiden kuuluvan jäteöljydirektiivissä tarkoitettuihin jäteöljyihin. OHK:n mukaan kysymys on todellisuudessa käytettyä PCB:tä sisältävistä jäteöljyistä ja että tämä jäteluokka on eroteltava jäteöljyistä.

83 Lopuksi Alankomaiden hallitus katsoo, että vastaukset ensimmäisen kysymyksen b alakohtaan ja kolmannen kysymyksen a alakohtaan yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 eivät ole selvästi pääteltävissä edellä mainitussa asiassa ASA annetusta tuomiosta.

Yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esitetty ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

84 Yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esittämässään ensimmäisessä kysymyksessä kansallinen tuomioistuin kysyy ensisijaisesti yhtäältä, voivatko jätedirektiivin liitteen II B kohdissa R 4 ja R 5 tarkoitetut toimet, jotka koskevat metallien tai metalliyhdisteiden hyödyntämistä kierrättämällä tai talteenottamalla tai muiden epäorgaanisten aineiden hyödyntämistä kierrättämällä tai talteenottamalla, kattaa myös tämän jätedirektiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetun "uudelleenkäytön", ja toisaalta edellyttävätkö kyseiset toimet, että ainetta käsitellään, että sitä voidaan käyttää uudelleen useamman kerran tai että aine voidaan ottaa talteen myöhemmin.

85 Toisin kuin mitä Alankomaiden hallitus väittää vastaus tähän kysymykseen on selvästi pääteltävissä edellä mainitussa asiassa ASA annetusta tuomiosta.

86 Edellä mainitun tuomion 65—71 kohdasta käy nimittäin ilmi, että kuonan ja tuhkan sijoittaminen käytöstä poistettuun kaivokseen on toimi, joka voidaan liittää yhteen jätedirektiivin liitteessä II B olevassa R 5 kohdassa tarkoitettuun hyödyntämistoimeen. Tuomiosta käy myös ilmi, että tällaisen luokittelun tarkastaminen jossakin tietyssä tapauksessa vaatii sen arvioimista, onko kyseisen sijoittamisen pääasiallinen tavoite se, että jätteillä on hyödyllinen tehtävä siten, että niillä korvataan sellaisten materiaalien käyttö, joita olisi käytetty tämän tehtävän täyttämiseksi.

87 Yhteisöjen tuomioistuin on lisäksi nimenomaisesti todennut tältä osin, että kun "hyödyntämisen" käsite yleensä sisältää sen, että jätteitä on ensin käsitelty, jätedirektiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdasta tai mistään muustakaan jätedirektiivin säännöksestä ei ilmene, että se, että jätteet olisivat olleet tällaisen käsittelyn kohteena, olisi välttämätön edellytys sille, että toimi voitaisiin luokitella tämän direktiivin 1 artiklan f kohdassa tarkoitetuksi "hyödyntämistoimeksi" (edellä mainitussa asiassa ASA annetun tuomion 67 kohta).

88 Lisäksi on todettava, että jätedirektiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdasta tai myöskään mistään muusta jätedirektiivin säännöksestä ei ilmene, että se, että jätteellä voi olla useita käyttöjä tai että se voidaan ottaa talteen myöhemmin, olisi välttämätön edellytys sille, että toimi voitaisiin luokitella tämän direktiivin 1 artiklan f kohdassa tarkoitetuksi "hyödyntämistoimeksi".

89 Tämän määräyksen 86—88 kohdassa esitetyistä seikoista, joista seuraa erityisesti, että jätedirektiivin liitteen II B kohdassa R 5 tarkoitettu toimi voi kattaa myös tämän direktiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan ensimmäisessä luetel-

makohdassa tarkoitetun "uudelleenkäytön", pätevät myös siltä osin kuin kysymys on toimista, jotka voidaan liittää yhteen kyseisen liitteen R 4 kohdassa tarkoitettuun hyödyntämistoimeen.

90 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esitettyyn ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on syytä vastata yhtäältä, että jätedirektiivin liitteen II B kohdissa R 4 ja R 5 tarkoitetut toimet, jotka koskevat metallien tai metalliyhdisteiden hyödyntämistä kierrättämällä tai talteenottamalla tai muiden epäorgaanisten aineiden hyödyntämistä kierrättämällä tai talteenottamalla, voivat kattaa myös tämän jätedirektiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetun "uudelleenkäytön", ja että toisaalta mainitut toimet eivät välttämättä edellytä, että kyseistä ainetta käsitellään, että sitä voidaan käyttää useamman kerran tai että aine voidaan ottaa talteen myöhemmin.

Yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esitetty toinen ennakkoratkaisukysymys

91 Yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esittämässään toisessa ennakkoratkaisukysymyksessä kansallinen tuomioistuin kysyy ensisijaisesti, ovatko siinä tapauksessa, että mainituissa asioissa esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen annettavasta vastauksesta seuraisi, että pääasian kohteena olevien toimien kaltaisten toimien ei voitaisi katsoa liittyvän, tapauskohtaisesti, jätedirektiivin liitteen II B kohdassa R 4 tai R 5 tarkoitettuun hyödyntämistoimeen, ovatko tämän direktiivin liitteessä II A ja II B olevat huolehtimistoimia ja hyödyntämistoimia koskevat luettelot tyhjentäviä tai onko jokin näistä luetteloista luonteeltaan tyhjentävä.

92 Kun otetaan huomioon yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus, toiseen ennakkoratkaisukysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esitetty kolmas ennakkoratkaisukysymys

93 Yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esittämässään kolmannessa ennakkoratkaisukysymyksessä kansallinen tuomioistuin kysyy ensisijaisesti, mitä arviointiperusteita on käytettävä määriteltäessä sitä, onko jätteiden käsittelytoimi luokiteltava jätedirektiivissä tarkoitetuksi huolehtimiseksi vaiko hyödyntämiseksi, ja siinä tapauksessa, että sama toimi voitaisiin luokitella samanaikaisesti sekä huolehtimiseksi että hyödyntämiseksi, onko jompikumpi luokittelu syytä asettaa toisen edelle.

94 Toisin kuin mitä Alankomaiden hallitus väittää vastaus tähän kysymykseen on selvästi pääteltävissä edellä mainitussa asiassa ASA annetusta tuomiosta.

95 Tältä osin on aluksi muistutettava, että edellä mainitun tuomion 63 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että jätedirektiivin asetuksen soveltamiseksi jokainen jätteiden käsittelytoimi on voitava luokitella huolehtimistoimeksi tai hyödyntämistoimeksi, eikä samaa toimea voida luokitella samanaikaisesti sekä huolehtimiseksi että hyödyntämiseksi.

96 Seuraavaksi yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt, että silloin kun käsittelytoimi voidaan sen sanamuodon perusteella liittää yhteen jätedirektiivin liitteessä II A mainittuun huolehtimistoimeen tai saman direktiivin liitteessä II B mainittuun hyödyntämistoimeen, kyseinen toimi on syytä luokitella tapauskohtaisesti tämän direktiivin tavoitteiden valossa (edellä mainitussa asiassa ASA annetun tuomion 64 kohta).

97 Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että jätedirektiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdasta samoin kuin saman direktiivin neljännestä perustelukappaleesta seurasi, että jätteiden hyödyntämistoimen olennainen ominaispiirre

on, että sen pääasiallinen tavoite on, että jätteillä on hyödyllinen tehtävä siten, että niillä korvataan sellaisten muiden materiaalien käyttö, joita olisi käytetty tämän tehtävän täyttämiseksi, mikä mahdollistaa luonnonvarojen säästämisen (edellä mainitussa asiassa ASA annetun tuomion 69 kohta).

98 Lopuksi kuten yhteisöjen tuomioistuin muistuttaa asiassa ASA annetun tuomion 70 kohdassa, kansallisen tuomioistuimen tehtävä on soveltaa tätä arviointiperustetta jokaisessa käsiteltävänä olevassa asiassa, jotta voidaan määritellä, onko kyseinen toimi luokiteltava hyödyntämiseksi vai huolehtimiseksi.

99 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen yhdistetyissä asioissa C-308/00—C-311/00 esitettyyn kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on syytä vastata, että jätteiden käsittelytoimea ei voida luokitella samanaikaisesti jätedirektiivissä tarkoitetuiksi huolehtimiseksi ja hyödyntämiseksi. Silloin kun käsittelytoimi voidaan ensi näkemältä pelkästään sen sanamuodon perusteella liittää yhteen jätedirektiivin liitteessä II A tarkoitettuun huolehtimistoimeen tai saman direktiivin liitteessä II B mainittuun hyödyntämistoimeen, on syytä tarkistaa tapauskohtaisesti, onko kyseisen toimen pääasiallinen tavoite se, että jätteillä on hyödyllinen tehtävä siten, että niillä korvataan sellaisten muiden materiaalien käyttö, joita olisi käytetty tämän tehtävän täyttämiseksi, ja valita tällaisessa tapauksessa hyödyntämisluokittelu.

Asioissa C-308/00 ja C-309/00 esitetty neljäs ennakkoratkaisukysymys

100 Asioissa C-308/00 ja C-309/00 esittämässään neljännessä ennakkoratkaisukysymyksessä kansallinen tuomioistuin kysyy ensisijaisesti, onko silloin, kun toimea luokitellaan jätteistä huolehtimiseksi taikka jätteiden hyödyntämiseksi, annettava etusija lähettävän jäsenvaltion vai vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen käsitykselle kulloinkin esillä olevasta asiasta.

101 Tähän kysymykseen annettava vastaus on selvästi pääteltävissä edellä mainitussa asiassa ASA annetusta tuomiosta.

102 Edellä mainitun tuomion 44 kohdasta käy ilmi, että vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen jollekin annetulle toimelle antama luokittelu ei voi sitoa lähettävän jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia eikä vastaavasti lähettävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antama luokittelu voi sitoa vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisia. Edellä esitetystä johtuva mahdollisten erilaisten luokittelujen riski kuuluu sinänsä asetuksella itsellään käyttöön otettuun järjestelmään, koska siinä uskotaan samanaikaisesti kaikille toimivaltaisille viranomaisille velvollisuus valvoa, että siirrot toteutetaan asetuksen säännösten mukaisesti.

103 Asioissa C-308/00 ja C-309/00 esitettyyn neljänteen ennakkoratkaisukysymykseen on siis syytä vastata siten, että vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten jollekin tietylle jätteenkäsittelytoimelle antamaa luokittelua ei aseteta lähettävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman luokittelun edelle eikä lähettävän jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten toimelle antamaa luokittelua myöskään aseteta vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten antaman luokittelun edelle.

Asiassa C-308/00 esitetty viides ennakkoratkaisukysymys ja asioissa C-310/00 ja C-311/00 esitetty neljäs ennakkoratkaisukysymys

104 Asiassa C-308/00 esittämänsä viidennen ennakkoratkaisukysymyksen a alakohdassa ja asioissa C-310/00 ja C-311/00 esittämänsä neljännen ennakkoratkaisukysymyksen a alakohdassa kansallinen tuomioistuin kysyy ensisijaisesti, voidaanko huolehdittavaksi tarkoitettujen jätteiden siirtoa koskevaa hanketta vastaan esittää vastalause asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan

i alakohdan nojalla yksinomaan kansallisen tason omavaraisuuden saavuttamistarpeen perusteella ilman, että olisi lisäksi osoitettava, että kyseinen vastalause on tarpeen yhteisön tason omavaraisuuden saavuttamiseksi. Jos vastaus kysymykseen on myöntävä, kansallinen tuomioistuin kysyy lisäksi samojen kysymysten b alakohdassa, onko tämä asetuksen säännös yhteensopiva perustamissopimuksen 29 artiklan kanssa siltä osin kuin sen perusteella voidaan asettaa vientikielto yksinomaan kansallisen tason omavaraisuuden periaatteen perusteella.

105 Ensiksi on huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 234 artiklan mukaisessa kansallisten tuomioistuinten ja yhteisöjen tuomioistuimen välisessä tehtävien jaossa kansallinen tuomioistuin, joka ainoana tuomioistuimena saa suoraan tietoonsa asian tosiseikat sekä asianosaisten esittämät väitteet ja jonka on vastattava annettavasta ratkaisusta, pystyy parhaiten arvioimaan kaikki asiaan liittyvät seikat tuntien sitä, mikä merkitys riidassa esille tulleilla oikeuskysymyksillä on, ja sitä, onko ennakkoratkaisu tarpeen, jotta se voisi antaa tuomionsa. Jos kysymykset on muotoiltu epätarkasti tai jos ne ylittävät yhteisöjen tuomioistuimelle perustamissopimuksen 234 artiklan yhteydessä annetut tehtävät, yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä kuitenkin on erotella kansallisen tuomioistuimen sille toimittamasta aineistosta ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen perusteluista ne yhteisön oikeutta koskevat seikat, jotka oikeudenkäynnin kohteen vuoksi edellyttävät tulkintaa (ks. erityisesti asia 83/78, Pigs Marketing Board, tuomio 29.11.1978, Kok. 1978, s. 2347, Kok. Ep. IV, s. 265, 25 ja 26 kohta ja asia C-425/98, Marca Mode, tuomio 22.6.2000, Kok. 2000, s. I-4861, 21 kohta).

106 Yhteisöjen tuomioistuin voi näin esittää kansalliselle tuomioistuimelle yhteisön oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja, jotka voivat auttaa sitä pääasian ratkaisussa (ks. erityisesti asia C-304/00, Strawson ja Gagg & Sons, tuomio 19.11.2002, Kok. 2002, s. I-10737, 57 kohta). Yhteisöjen tuomioistuimen on siis mahdollisesti otettava huomioon sellaisia yhteisön oikeuden säännöksiä, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole kysymyksessään viitannut (ks. erityisesti asia 35/85, Tissier, tuomio 20.3.1986, Kok. 1986, s. 1207, 9 kohta ja edellä mainitussa asiassa Strawson ja Gagg & Sons annetun tuomion 58 kohta).

107 Jotta kansallisen tuomioistuimen kysymykseen voitaisiin vastata hyödyllisesti, tältä osin on korostettava, että edellä mainitussa asiassa ASA annetun tuomion 47 kohdasta käy ilmi, että kun lähettävän jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen katsoo, että jätteiden siirron tarkoitus on esitetty ilmoituksessa virheellisesti, sen on perustettava siirtoa kohtaan esittämänsä vastalause tähän luokitteluvirheeseen, eikä sen pidä viitata johonkin niistä asetuksen yksittäisistä säännöksistä, joissa määritellään ne vastalauseet, joita jäsenvaltiot voivat esittää jätteiden siirtoja kohtaan. Tämän vastalauseen, kuten muidenkin asetuksessa säädettyjen vastalauseiden, vaikutuksena on siirron estäminen.

108 Toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä ei nimenomaisesti missään tapauksessa ole omasta aloitteestaan ryhtyä jätteiden siirron tarkoituksen uudelleen luokitteluun, koska tällaisesta yksipuolisesta uudelleenluokittelusta aiheutuisi, että eri toimivaltaiset viranomaiset tutkisivat saman siirron soveltaen asetuksen eri lukujen säännöksiä, mikä ei olisi asetuksella käyttöön otetun järjestelmän mukaista (edellä mainitussa asiassa ASA annetun tuomion 48 kohta).

109 Edellä esitetystä seuraa, että asetuksen säännösten mukaisesti ministeriön olisi tässä tapauksessa pitänyt tyytyä perustelemaan SNB:n, SV:n ja AZN:n suunnittelemia siirtoja vastaan esittämät vastalauseensa yksinomaan luokittelussa tehtyyn virheeseen, jonka jokainen edellä mainituista yrityksistä sen mukaan oli tehnyt, ja ilmoittaa, kuten se muuten tekikin, että se katsoo suunniteltujen toimien kuuluvun huolehtimistoimiin eikä hyödyntämistoimiin.

110 Kun sen sijaan otetaan huomioon se seikka, että tekemissään ilmoituksissa SNB, SV ja AZN ovat luokitelleet suunnitellut toimet hyödyntämistoimiksi, ministeriön ei olisi pitänyt esittää vastalauseita asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan perusteella, joka koskee huolehdittavaksi tarkoitettujen jätteiden siirtoa.

111 Edellä esitetystä seuraa, että pääasian oikeudenkäynnin ratkaisu ei voi olla riippuvainen viimeksi mainitun säännöksen tulkinnasta tai sen pätevyydestä, vaan että siinä on otettava huomioon yhteisöjen oikeuden oikeuskäytännöstä johtuvat periaatteet, sellaisina kuin ne on esitetty tämän määräyksen 107 ja 108 kohdassa.

112 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen asiassa C-308/00 esitettyyn viidenteen ennakkoratkaisukysymykseen ja asioissa C-310/00 ja C-311/00 esitettyyn neljänteen ennakkoratkaisukysymykseen on syytä vastata siten, että asetuksella käyttöön otetusta järjestelmästä seuraa, että kun lähettävän jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen katsoo, että jätteiden siirron tarkoitus on luokiteltu ilmoituksessa virheellisesti hyödyntämiseksi, kyseisen viranomaisen on perustettava siirtoa kohtaan esittämänsä vastalause tähän luokitteluvirheeseen, eikä sen pidä viitata johonkin asetuksen yksittäisistä säännöksistä, joissa, kuten erityisesti 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdassa, määritellään ne vastalauseet, joita jäsenvaltiot voivat esittää huolehdittavaksi tarkoitettujen jätteiden siirtoja kohtaan.

Asiassa C-307/00 esitetty ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

113 Ensiksi on syytä muistuttaa, että asian C-307/00 pääasian oikeudenkäynti koskee vastalausetta, joka on esitetty polttoaineena käytettäväksi tarkoitetun PCB:tä yli 50 ppm sisältävän jäteöljyn siirtoa vastaan, ja että pääasiaa koskevassa valituksessaan OHK kiistää sen, että kyseinen käyttö olisi asetuksessa ja jätedirektiivissä tarkoitettua huolehtimista.

114 Kuten tämän määräyksen 82 kohdasta käy ilmi, OHK esittää, että kansallinen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, että asian C-307/00 pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevat tuotteet eivät kuulu jäteöljydirektiivissä tarkoitettuihin jäteöljyihin. Tältä osin on kuitenkin muistutettava, että perustamissopimuksen 234 artiklassa määrätyssä menettelyssä, joka perustuu kansallisten tuomioistuimien ja yhteisöjen tuomioistuimen tehtävien selkeään jakoon, oikeusriidan tosiseikaston arvioiminen kuuluu yksinomaan kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan (ks. erityisesti asia 36/79, Denkavit, tuomio 15.11.1979, Kok. 1979, s. 3439, 12 kohta ja asia C-318/98, Fornasar ym., tuomio 22.6.2000, Kok. 2000, s. I-4785, 31 kohta). Tässä tapauksessa on todettava, että kansallinen tuomioistuin on järjestelmällisesti viitannut pääasian oikeudenkäynnin kohteena oleviin tuotteisiin jäteöljyinä ja että tämän seikan johdosta se on kysynyt yhteisöjen tuomioistuimelta jäteöljydirektiivin ulottuvuudesta.

115 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen on syytä ymmärtää asiassa C-307/00 esitetyn ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen tarkoittavan sen selvittämistä, onko jätedirektiivin ja PCB/PCT-direktiivin säännökset huomioon ottaen polttoaineena käytettäväksi tarkoitetun PCB:tä yli 50 ppm sisältävän jäteöljyn siirtoa aina pidettävä jätteensiirtoasetuksen ja jätedirektiivin yhdessä luetuissa säännöksissä tarkoitettuna huolehdittavaksi tarkoitetun jätteen siirtona siten, että lähettävän jäsenmaan toimivaltaiset viranomaiset voivat asetuksen 4 artiklan 3 kohdan perusteella esittää vastalauseen tällaista siirtoa vastaan.

116 Lisäksi kun otetaan huomioon tämän määräyksen 105 ja 106 kohdassa esitetyt seikat, näin uudelleen muotoiltuun kysymykseen annettava vastaus ei anna aihetta mihinkään perusteltuun epäilyyn.

117 On nimittäin muistutettava, että asetuksen 26 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaan kaikki sellaiset jätteiden siirrot, jotka johtavat sellaiseen huolehtimiseen tai hyödyntämiseen, joka on ristiriidassa yhteisön sääntöjen kanssa, ovat kysei-

sessä asetuksessa tarkoitettuja laittomia siirtoja ja että kyseisen artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava aiheelliset oikeudelliset toimenpiteet tällaisten laittomien siirtojen kieltämiseksi ja niiden saattamiseksi rangaistavaksi.

118 Kuten jäteöljydirektiivin 8 artiklan 2 kohdan b alakohdan, joka on jätedirektiivin 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu erityinen säännös, sanamuodosta selvästi käy ilmi, jäsenvaltioilla on velvollisuus kieltää sellaisten jäteöljyjen, joiden PCB-pitoisuus on yli 50 ppm, käyttö polttoaineena.

119 Edellä esitetystä seuraa, että OHK:on suunnittelema jäteöljyn siirto on, jos se toteutuu, asetuksen 26 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettu laiton siirto.

120 Näin ollen on todettava, että riippumatta siitä, onko OHK:on suunnitteleman kaltainen polttotoimi asetuksessa ja jätedirektiivissä tarkoitettua huolehtimista tai hyödyntämistä, lähettävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on estettävä tällainen siirto.

121 Tämä velvollisuus johtuu erityisesti asetuksen 26 artiklasta, jonka nojalla asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus kieltää kaikki laittomat siirrot ja saattaa ne rangaistaviksi, sekä saman asetuksen 30 artiklan 1 kohdasta, jossa nimenomaisesti todetaan, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että jätteiden siirrot suoritetaan tämän asetuksen säännösten mukaisesti (ks. vastaavasti edellä mainitussa asiassa ASA annetun tuomion 41 kohta).

122 Tästä syystä kun kysymys on asetuksen 26 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitetusta laittomasta siirrosta, toimivaltaisen viranomaisen on perustettava vastalauseensa yksinomaan tällaisen siirron laittomuuteen eikä sen pidä viitata johonkin niistä asetuksen yksittäisistä säännöksistä, joissa määritellään ne vastalauseet, joita jäsenvaltiot voivat esittää jätteiden siirtoja kohtaan (ks. vastaavasti edellä mainitussa asiassa ASA annetun tuomion 47 kohta). Mainittuja erityisiä säännöksiä ei voida soveltaa silloin, kun kysymys on tällaisesta laittomasta siirrosta.

123 Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen asiassa C-307/00 esitettyyn ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on syytä vastata siten, että jäteöljydirektiivin 8 artiklan 2 kohdan b alakohta huomioon ottaen polttoaineena käytettäväksi tarkoitetun jäteöljyn, jonka PCB-pitoisuus on yli 50 ppm, siirto on asetuksen 26 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettu laiton siirto, josta toimivaltaisen viranomaisen on esitettävä vastalauseensa, jonka on perustuttava yksinomaan tästä laittomuudesta johtuvaan perusteeseen eikä siinä pidä viitata johonkin niistä asetuksen yksittäisistä säännöksistä, joissa määritellään ne vastalauseet, joita jäsenvaltiot voivat esittää jätteiden siirtoja kohtaan.

Asiassa C-307/00 esitetty toinen ennakkoratkaisukysymys

124 Asiassa C-307/00 esitettyyn kysymykseen annetusta vastauksesta seuraa, että pääasian oikeudenkäynnissä annettava ratkaisu ei voi olla riippuvainen asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdan tulkinnasta tai pätevyydestä. Tämän vuoksi toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

125 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden, Saksan, Itävallan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille sekä komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Raad van Staten 8.8.2000 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Jätteistä 15 päivänä heinäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/442/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna jätteistä 18 päivänä maaliskuuta 1991 annetulla neuvoston direktiivillä 91/156/ETY ja 24 päivänä toukokuuta 1996 tehdyllä komission päätöksellä 96/350/EY, liitteen II B kohdissa R 4 ja R 5 tarkoitetut toimet, jotka koskevat metallien tai metalliyhdisteiden hyödyntämistä kierrättämällä tai talteenottamalla tai muiden epäorgaanisten aineiden hyödyntämistä kierrättämällä tai talteenottamalla, voivat kattaa myös kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetun "uudelleenkäytön". Nämä toi-**

met eivät välttämättä edellytä, että kyseistä ainetta käsitellään, että sitä voidaan käyttää useamman kerran tai että aine voidaan ottaa talteen myöhemmin.

2) Jätteiden käsittelytoimea ei voida luokitella samanaikaisesti jätedirektiivissä, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 91/156/ETY ja päätöksellä 96/350/EY, tarkoitetuiksi huolehtimiseksi ja hyödyntämiseksi. Silloin kun käsittelytoimi voidaan ensi näkemältä pelkästään sen sanamuodon perusteella liittää yhteen jätedirektiivin liitteessä II A tarkoitettuun huolehtimistoimeen tai saman direktiivin liitteessä II B mainittuun hyödyntämistoimeen, on syytä tarkistaa tapauskohtaisesti, onko kyseisen toimen pääasiallinen tavoite se, että jätteillä on hyödyllinen tehtävä siten, että niillä korvataan sellaisten muiden materiaalien käyttö, joita olisi käytetty tämän tehtävän täyttämiseksi, ja valita tällaisessa tapauksessa hyödyntämisluokittelu.

3) Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten jollekin tietylle jätteenkäsittelytoimelle antamaa luokittelua ei aseteta lähettävän jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman luokittelun edelle eikä lähettävän jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten toimelle antamaa luokittelua myöskään aseteta vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten antaman luokittelun edelle.

4) Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta 1 päivänä helmikuuta 1993 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 259/93 käyttöön otetusta järjestelmästä seuraa, että jos lähettävän jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen katsoo, että jätteiden siirron tarkoitus on luokiteltu ilmoituksessa virheellisesti hyödyntämiseksi, kyseisen viranomaisen on perustettava siirtoa kohtaan esittämänsä vastalause tähän luokitteluvirheeseen, eikä sen pidä viitata johonkin kyseisen asetuksen yksittäisistä säännöksistä, joissa, kuten erityisesti 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan i alakohdassa, määritellään ne vastalauseet, joita jäsenvaltiot voivat esittää huolehdittaviksi tarkoitettujen jätteiden siirtoja kohtaan.

5) **Jäteöljyhuollosta 16 päivänä kesäkuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/439/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 22 päivänä joulukuuta 1986 annetulla neuvoston direktiivillä 87/101/ETY, 8 artiklan 2 kohdan b alakohta huomioon ottaen polttoaineena käytettäväksi tarkoitetun jäteöljyn, jonka PCB-pitoisuus on yli 50 ppm, siirto on asetuksen N:o 259/93 26 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettu laiton siirto, josta toimivaltaisen viranomaisen on esitettävä vastalauseensa, jonka on perustuttava yksinomaan tästä laittomuudesta johtuvaan perusteeseen eikä siinä pidä viitata johonkin kyseisen asetuksen yksittäisistä säännöksistä, joissa määritellään ne vastalauseet, joita jäsenvaltiot voivat esittää jätteiden siirtoja kohtaan.**

Annettiin Luxemburgissa 27 päivänä helmikuuta 2003.

R. Grass

kirjaaja

M. Wathelet

viidennen jaoston puheenjohtaja